

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 29. apríla 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Poľnohospodárstvo a rybárstvo – Ekologická výroba a označovanie ekologických produktov – Nariadenie (ES) č. 834/2007 – Článok 19 ods. 2 – Články 21 a 23 – Nariadenie (ES) č. 889/2008 – Článok 27 ods. 1 – Článok 28 – Príloha IX bod 1.3 – Spracovanie biopotravín – Neekologické zložky poľnohospodárskeho pôvodu – Riasa *lithothamnium calcareum* – Prášok získaný z usadenín tejto očistenej, rozdrvenej a vysušenej riasy – Kvalifikácia – Použitie v biopotravinách na účely ich obohatenia o vápnik – Povolenie – Podmienky“

Vo veci C-815/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) z 5. septembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 6. novembra 2019, ktorý súvisí s konaním:

Natumi GmbH

proti

Land Nordrhein-Westfalen,

za účasti:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory A. Prechal, sudcovia N. Wahl, F. Biltgen (spravodajca), L. S. Rossi a J. Passer,

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Natumi GmbH, v zastúpení: C. Konnertz-Häußler, Rechtsanwältin,
- Land Nordrhein-Westfalen, v zastúpení: A. Schink a J. Ley, Rechtsanwälte,
- grécka vláda, v zastúpení: E. Tsaousi a A. Vasilopoulou, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: nemčina.

- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci E. Damiani, avvocato dello Stato,
- Európska komisia, v zastúpení: B. Hofstätter a A. Dawes, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 9. decembra 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu (Ú. v. EÚ L 250, 2008, s. 1), zmeneného vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2018/1584 z 22. októbra 2018 (Ú. v. EÚ L 264, 2018, s. 1) (ďalej len „nariadenie č. 889/2008“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Natumi GmbH a Land Nordrhein-Westfalen (Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko, Nemecko) vo veci používania neekologickej zložky pri spracovaní biopotraviny a používania pojmov odkazujúcich na spôsob ekologickej výroby pri označovaní tejto potraviny.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie (ES) č. 834/2007

- 3 Článok 14 nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 z 28. júna 2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov, ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 2092/91 (Ú. v. EÚ L 189, 2007, s. 1), s názvom „Pravidlá živočíšnej výroby“ v odseku 1 písm. d) bode iv) stanovuje:

„Okrem všeobecných pravidiel výroby na farme ustanovených v článku 11 sa na živočíšnu výrobu uplatňujú tieto pravidlá:

...

d) pokiaľ ide o krmivo:

...

- iv) neekologické krmné suroviny rastlinného pôvodu, krmné suroviny živočíšneho alebo minerálneho pôvodu, doplnkové látky určené na používanie vo výžive zvierat, určité produkty, ktoré sa používajú vo výžive zvierat, a pomocné technologické látky sa používajú len vtedy, ak boli povolené na používanie v ekologickej výrobe podľa článku 16“.

- 4 Článok 16 tohto nariadenia s názvom „Produkty a látky používané v poľnohospodárstve a kritériá na ich povoľovanie“ stanovuje:

„1. Komisia v súlade s postupom uvedeným v článku 37 ods. 2 povoľuje na použitie v ekologickej výrobe a zahrňa do užšieho zoznamu produkty a látky, ktoré sa môžu používať v ekologickej výrobe na tieto účely:

...

c) ako neekologické krmné suroviny rastlinného pôvodu, krmné suroviny živočíšneho alebo minerálneho pôvodu a určité látky používané vo výžive zvierat;

...“

- 5 Článok 19 uvedeného nariadenia s názvom „Všeobecné pravidlá výroby spracovaných potravín“ stanovuje.

„1. Príprava spracovaných biopotravín prebieha oddelene v čase alebo priestore od výroby spracovaných neekologických potravín.

2. Na zloženie spracovaných biopotravín sa vzťahujú tieto podmienky:

a) produkt sa vyrába hlavne zo zložiek poľnohospodárskeho pôvodu;...

b) v potravinách na osobitné výživové účely sa môžu použiť len také doplnkové látky, pomocné technologické látky, ochucovadlá, voda, soľ, prípravky obsahujúce mikroorganizmy a enzýmy, minerály, stopové prvky, vitamíny, ako aj aminokyseliny a iné mikroživiny, ktoré boli povolené na používanie v ekologickej výrobe v súlade s článkom 21;

c) neekologické poľnohospodárske zložky sa môžu používať len vtedy, ak boli povolené na používanie v ekologickej výrobe v súlade s článkom 21 alebo ich dočasne povolil niektorý členský štát;

...“

- 6 Článok 21 nariadenia č. 834/2007 s názvom „Kritériá pre určité produkty a látky pri spracovávaní“ stanovuje:

„1. Povoľovanie produktov a látok na používanie v ekologickej výrobe a ich zahrnutie do užšieho zoznamu produktov a látok uvedených v článku 19 ods. 2 písm. b) a c) spĺňa ciele a zásady ustanovené v hlave II a tieto kritériá, ktoré sa hodnotia ako celok:

i) alternatívy povolené v súlade s touto kapitolou nie sú k dispozícii;

ii) bez ich použitia by nebolo možné vyrábať alebo konzervovať potraviny alebo splniť dané stravovacie požiadavky stanovené na základe právnych predpisov Spoločenstva.

...

2. Komisia v súlade s postupom uvedeným v článku 37 ods. 2 rozhoduje o povoľovaní produktov a látok a [o] ich zahrnut[í] do užšieho zoznamu uvedeného v odseku 1 tohto článku a stanoví konkrétne podmienky a obmedzenia ich používania a v prípade potreby aj stiahnutia týchto produktov.

...“

7 Článok 23 tohto nariadenia s názvom „Používanie pojmov týkajúcich sa ekologickej výroby“ stanovuje:

„1. Na účely tohto nariadenia sa produkt považuje za produkt, na ktorom sú uvedené pojmy odkazujúce na ekologický spôsob výroby, ak na označení, reklamnom materiáli alebo v obchodných dokumentoch sa takýto produkt, jeho zložky alebo krmné suroviny opisujú pojmami, ktoré naznačujú kupujúcemu, že produkt, jeho zložky alebo krmné suroviny sa získali v súlade s pravidlami ustanovenými v tomto nariadení. Konkrétne, pojmy uvedené v prílohe, ich odvodeniny alebo zdobeniny, ako sú ‚bio‘ a ‚eko‘, sa môžu používať samostatne alebo v kombinácii na celom území Spoločenstva a v ktoromkoľvek jazyku Spoločenstva na označovanie a reklamu produktov, ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v tomto nariadení alebo podľa neho.

Pri označovaní a reklame živých alebo nespracovaných poľnohospodárskych produktov sa pojmy vzťahujúce sa na ekologický spôsob výroby môžu používať v prípadoch, keď okrem toho všetky zložky daného produktu boli tiež vyrobené v súlade s požiadavkami ustanovenými v tomto nariadení.

2. Pojmy uvedené v odseku 1 sa nesmú používať nikde v Spoločenstve a v žiadnom jazyku Spoločenstva na označovanie produktu, reklamu produktu a v obchodných dokumentoch produktu, ktorý nespĺňa požiadavky stanovené v tomto nariadení, okrem prípadov, keď sa nevzťahujú na poľnohospodárske produkty v potravinách alebo krmivách alebo zjavne nemajú žiadnu súvislosť s ekologickou výrobou.

Okrem toho sa pri označovaní alebo reklame nesmú používať žiadne pojmy vrátane pojmov používaných v ochranných známkach alebo postupy, ktoré by mohli zavádzať spotrebiteľa alebo užívateľa tým, že budú naznačovať, že produkt alebo jeho zložky spĺňajú požiadavky stanovené v tomto nariadení.

...

4. Pokiaľ ide o spracované potraviny, pojmy uvedené v odseku 1 sa môžu používať

- a) v obchodných názvoch pod podmienkou, že:
 - i) spracované potraviny sú v súlade s článkom 19;
 - ii) aspoň 95 % hmotnosti ich zložiek poľnohospodárskeho pôvodu je ekologických;
- b) len v zozname zložiek pod podmienkou, že potraviny sú v súlade s článkom 19 ods. 1 a článkom 19 ods. 2 písm. a), b) a d);

...“

Nariadenie č. 889/2008

8 Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 889/2008 s názvom „Predmet a rozsah pôsobnosti“ stanovuje:

„V tomto nariadení sa ustanovujú osobitné pravidlá ekologickej výroby, označovania a kontroly v súvislosti s produktmi uvedenými v článku 1 ods. 2 nariadenia (ES) č. 834/2007.“

9 Článok 22 nariadenia č. 889/2008 s názvom „Použitie určitých výrobkov a látok v krmivách“ stanovuje:

„Na účely článku 14 ods. 1 písm. d) bodu iv) nariadenia (ES) č. 834/2007 sa pri spracúvaní ekologických krmív a na kŕmenie zvierat v ekologických chovoch môžu používať len tieto látky:

- a) neekologické kŕmne suroviny rastlinného alebo živočíšneho pôvodu alebo iné kŕmne suroviny uvedené v oddiele 2 prílohy V za predpokladu, že:
 - i) sa vyrábajú alebo pripravujú bez chemických rozpúšťadiel a
 - ii) boli dodržané obmedzenia ustanovené v článku 43 alebo článku 47 písm. c);

...

c) ekologické kŕmne suroviny živočíšneho pôvodu;

d) kŕmne suroviny minerálneho pôvodu uvedené v oddiele 1 prílohy V;

...“

10 Článok 27 nariadenia č. 889/2008 s názvom „Použitie určitých výrobkov a látok v spracovaní potravín“ v odseku 1 stanovuje:

„Na účely článku 19 ods. 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 834/2007 sa pri spracovávaní ekologických potravín s výnimkou výrobkov vinárskeho sektora, pre ktorý platia ustanovenia kapitoly 3a môžu používať len tieto látky:

a) látky uvedené v prílohe VIII k tomuto nariadeniu;

...

f) minerály (vrátane stopových prvkov), vitamíny, aminokyseliny a mikroživiny v prípade, že:

- i) ich použitie v potravinách určených na bežnú spotrebu je právnymi predpismi schválené v tom zmysle, že sa vyžaduje priamo v ustanoveniach právneho predpisu Únie alebo v ustanoveniach vnútroštátneho právneho predpisu, ktorý je s ním zlučiteľný, s tým dôsledkom, že uvedené potraviny sa v prípade, že do nich nie sú pridané uvedené minerály, vitamíny, aminokyseliny alebo mikroživiny, nemôžu vôbec umiestňovať na trh ako potraviny určené na bežnú spotrebu alebo
- ii) pokiaľ ide o potraviny, ktoré sa umiestňujú na trh s tým, že majú osobitné vlastnosti alebo účinky vo vzťahu k zdraviu alebo výžive alebo vo vzťahu k potrebám špecifických skupín spotrebiteľov:

– v produktoch uvedených v článku 1 ods. 1 písm. a) a b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 609/2013 [z 12. júna 2013 o potravinách určených pre dojčatá a malé deti, potravinách na osobitné lekárske účely a o celkovej náhrade stravy na účely regulácie hmotnosti a ktorým sa zrušuje smernica Rady 92/52/EHS, smernica Komisie 96/8/ES, 1999/21/ES, 2006/125/ES a 2006/141/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/39/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 41/2009 a (ES) č. 953/2009 (Ú. v. EÚ L 181, 2013, s. 35)], je ich použitie povolené podľa uvedeného nariadenia a aktov prijatých na základe článku 11 ods. 1 uvedeného nariadenia pre dotknuté produkty,

– v produktoch, na ktoré sa vzťahuje smernica Komisie 2006/125/ES [z 5. decembra 2006 o potravinách spracovaných na báze obilnín a detskej potrave určených pre dojčatá a malé deti (Ú. v. EÚ L 339, 2006, s. 16)] je ich použitie povolené uvedenou smernicou alebo

- v produktoch, na ktoré sa vzťahuje smernica Komisie 2006/141/ES z 22. decembra 2006 o počiatkovej dojčenskej výžive a následnej dojčenskej výžive a o zmene a doplnení smernice 1999/21/ES (Ú. v. EÚ L 401, 2006, s. 1) je ich použitie povolené uvedenou smernicou.“

11 Článok 28 nariadenia č. 889/2008 s názvom „Použitie určitých neekologických zložiek poľnohospodárskeho pôvodu v spracovaní potravín“ stanovuje:

„Na účely článku 19 ods. 2 písm. c) nariadenia (ES) č. 834/2007 sa neekologické poľnohospodárske zložky uvedené v prílohe IX k tomuto nariadeniu môžu používať pri spracovaní ekologických potravín.“

12 Príloha V nariadenia č. 889/2008 s názvom „Kŕmne suroviny podľa článku 22 písm. d), článku 24 ods. 2 a článku 25m ods. 1“ v bode 1 uvádza kŕmne suroviny minerálneho pôvodu, medzi ktorými sa nachádzajú najmä „Maerl“ a „Litotamnion“.

13 Príloha VIII tohto nariadenia s názvom „Určité výrobky a látky určené na používanie vo výrobe spracovaných ekologických potravín, kvasníc a výrobkov z kvasníc uvedených v článku 27 ods. 1 písm. a) a článku 27a písm. a)“ v časti A týkajúcej sa „Doplnkových látok do potravín vrátane nosičov“ stanovuje, že „uhlíčitán vápenatý“ sa „nesmie... používať ako farbivo alebo ako doplnok kalcia vo výrobkoch“.

14 Príloha IX uvedeného nariadenia s názvom „Zložky poľnohospodárskeho pôvodu, ktoré neboli vyrobené ekologickým spôsobom podľa článku 28“ stanovuje:

„Nespracované rastlinné produkty a produkty pochádzajúce z ich spracovania

1.1 Jedlé ovocie, orechy a semená:

...

1.2 Jedlé koreniny a byliny:

...

1.3 Rôzne:

riasy, vrátane morských, povolené pri príprave neekologických potravín

...“

Nariadenie (ES) č. 1925/2006

15 Príloha I nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1925/2006 z 20. decembra 2006 o pridávaní vitamínov, minerálov a niektorých ďalších látok do potravín (Ú. v. EÚ L 404, 2006, s. 26), s názvom „Vitamíny a minerálne látky, ktoré možno pridávať do potravín“ zaraďuje medzi „Minerálne látky“ „Vápnik“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 16 Natumi je výrobcom sójových a ryžových nápojov, ktoré uvádza na trh v spotrebiteľskom balení. Do svojich nápojov primiešava *Lithothamnium calcareum*, koralovú červenú riasu, v podobe prášku získavaného z očistených, rozdrvených a vysušených usadenín tejto odumretej riasy. Táto riasa obsahuje hlavne uhličitan vápenatý a uhličitan horečnatý.
- 17 Natumi uvádza na trh predovšetkým nápoj s názvom „Soja-Drink-Calcium“, ktorý je označovaný „bio“ a sú na ňom uvedené tieto pojmy: „vápnik“, „s morskou riasou bohatou na vápnik“, a „s vysokokvalitným vápnikom z morskej riasy Lithothamnium“.
- 18 Od roku 2005 Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko upozornila Natumi na to, že jednak použitie uhličitanu vápenatého ako minerálu na obohatenie vápnikom bolo v ekologických produktoch zakázané, a to aj v prípade, že sa obohatenie uskutočňuje pridaním rias, a jednak, že sa zakazuje na takýchto výrobkoch uvádzať označenia týkajúce sa vápnika.
- 19 Keďže Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko začala konanie o uložení peňažnej sankcie spoločnosti Natumi, táto spoločnosť podala 14. júla 2005 na Verwaltungsgericht Düsseldorf (Správny súd Düsseldorf, Nemecko) žalobu proti jej uloženiu, ktorá bola zamietnutá.
- 20 Natumi podala proti rozhodnutiu tohto súdu odvolanie na Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vyšší správny súd pre spolkovú krajinu Severné Porýnie-Vestfálsko, Nemecko). Konanie bolo na návrh účastníkov konania vo veci samej prerušené až do prijatia nariadenia č. 834/2007, ktorým sa zrušilo nariadenie Rady (EHS) č. 2092/91 z 24. júna 1991 o ekologickej výrobe poľnohospodárskych výrobkov a príslušných označeniach poľnohospodárskych výrobkov a potravín (Ú. v. ES L 198, 1991, s. 1; Mim. vyd. 15/002, s. 39).
- 21 Rozhodnutím z 19. mája 2016 tento súd zamietol odvolanie spoločnosti Natumi, keďže sa domnieval, že nariadenie č. 889/2008 nepovoľuje prídanie riasy *Lithothamnium calcareum* do biopotraviny. Podľa uvedeného súdu sa bod 1.3 prílohy IX tohto nariadenia vzťahuje len na jedlé potravinové riasy, takže iba tieto riasy sa môžu používať v súlade s článkom 28 tohto nariadenia pri spracovaní biopotravín. Hoci tieto ustanovenia neobsahujú žiadny výslovný odkaz na jedlosť rias, tento výklad podporuje skutočnosť, že ostatné látky uvedené v bodoch 1.1 a 1.2 tejto prílohy IX musia byť jedlé, rovnako ako aj riasy uvedené v článku 13 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 834/2007. Riasa *Lithothamnium calcareum* pritom nie je jedlá z dôvodu charakteristického usádzania vápnika v jej bunkových stenách. Uvedený súd sa domnieval, že usadeniny riasy *Lithothamnium calcareum* v každom prípade nepredstavujú zložky poľnohospodárskeho pôvodu patriace do bodu 1.3 prílohy IX nariadenia č. 889/2008, ale minerály, ktorých prídanie do ekologických produktov v zásade nie je povolené.
- 22 Natumi podala proti rozhodnutiu v odvolacom konaní opravný prostriedok „Revision“ na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko).
- 23 Vnútroštátny súd sa domnieva, že výsledok sporu vo veci samej závisí v prvom rade od toho, či nariadenie č. 889/2008 umožňuje používanie riasy *Lithothamnium calcareum* ako zložky pri príprave biopotravín.
- 24 V tejto súvislosti uvádza, že článok 19 ods. 2 nariadenia č. 834/2007 rozlišuje najmä medzi používaním minerálov a používaním neekologických poľnohospodárskych zložiek a že nariadenie č. 889/2008, ktorým sa vykonáva nariadenie č. 834/2007, v článkoch 27 a 28 stanovuje pre tieto dve kategórie odlišné režimy povoľovania.
- 25 Minerály sa podľa článku 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008 totiž môžu používať len v prípade, že ich použitie v potravinách určených na bežnú spotrebu je právnymi predpismi výslovne schválené. Neekologické zložky poľnohospodárskeho pôvodu by sa mohli v súlade s článkom 28 tohto nariadenia

používať v ekologických potravinách, ak sú uvedené na užšom zozname nachádzajúcom sa v prílohe IX uvedeného nariadenia. Bod 1.3 tejto prílohy pritom uvádza: „riasy, vrátane morských, povolené pri príprave neekologických potravín“.

- 26 Podľa vnútroštátneho súdu príloha IX bod 1.3 nariadenia č. 889/2008 neobsahuje nijaké obmedzenie týkajúce sa jedlej povahy rias. Preto by to nemala byť samotná riasa, ale zložka, ktorá sa používala pri výrobe potravín, ako napríklad prášok z rias, ktorá by mala byť jedlá. Tento výklad potvrdzuje list Komisie z 30. marca 2015, ktorý predložila Natumi a v ktorom táto inštitúcia potvrdila, že na riasu *Lithothamnium calcareum* sa vzťahuje táto príloha IX bod 1.3.
- 27 Vnútroštátny súd dodáva, že je pravda, že skutočnosť, že „litotamnion“ sa nachádza ako surovina minerálneho pôvodu v prílohe V nariadenia č. 889/2008 týkajúcej sa kŕmenia zvierat, a absencia kategórie zodpovedajúcej „litotamnionu“ v prílohe IX tohto nariadenia svedčia v prospech klasifikácie riasy, o ktorú ide vo veci samej, ako minerálu. Ak sa však riasa, ktorá je zozbieraná, kým je živá, považuje za zložku poľnohospodárskeho pôvodu, bez ohľadu na jej obsah vápnika, v zásade by to malo platiť aj pre odumretú riasu, keďže nie je preukázané, že dôjde k vápenataniu odumretej riasy. Okrem toho klasifikácia „litotamnionu“ ako suroviny minerálneho pôvodu v prílohe V nariadenia č. 889/2008 nie je na účely režimu povoľovania potravín relevantná, keďže článok 19 nariadenia č. 834/2007 uplatniteľný na klasifikáciu týchto potravín, v zásade nepovoľuje minerály.
- 28 Vnútroštátny súd okrem toho uvádza, že hoci si normotvorca Únie bol vedomý vysokého obsahu vápnika v riasy *Lithothamnium calcareum*, ako to vyplýva z pravidiel týkajúcich sa kŕmív stanovených nariadením č. 889/2008, bod 1.3 prílohy IX nariadenia č. 889/2008 sa týka rias, pričom táto riasa nebola osobitne vylúčená.
- 29 V dôsledku toho používanie riasy *Lithothamnium calcareum* a najmä prášku získaného z usadenín tejto odumretej riasy, ktoré sú očistené, vysušené a rozdrvené, je povolené podľa článku 19 ods. 2 písm. c) nariadenia č. 834/2007 v spojení s článkom 28 a bodom 1.3 prílohy IX nariadenia č. 889/2008.
- 30 Vnútroštátny súd sa však pýta, či a v akom rozsahu riasy a najmä riasa *Lithothamnium calcareum* spĺňajú podmienky uvedené v článku 21 ods. 1 písm. ii) nariadenia č. 834/2007 na to, aby ich používanie bolo povolené v súlade s článkom 19 ods. 2 tohto nariadenia. Nie je totiž zrejmé, že bez použitia tejto riasy by nebolo možné vyrábať alebo konzervovať potraviny alebo splniť dané stravovacie požiadavky stanovené na základe práva Únie.
- 31 V druhom rade sa vnútroštátny súd pýta, či označenie produktu obsahujúceho zložku, akou je riasa, o ktorú ide vo veci samej, môže zahŕňať odkaz na vápnik, ktorý je minerálom.
- 32 Tento súd sa domnieva, že podľa článku 23 nariadenia č. 834/2007 sa zakazuje uvádzať odkaz na vápnik na obale alebo v názve ekologického nápoja a že v zásade akýkoľvek odkaz na minerál, akým je vápnik, možno vzhľadom na článok 19 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 834/2007 v spojení s článkom 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008, ktorý podmieňuje používanie minerálov prísny podmienkam, považovať za zavádzajúci. Ten istý súd sa však domnieva, že o takýto prípad nejde, ak tento vápnik pochádza zo zložky, ktorá má, pokiaľ je jej používanie povolené, prirodzene vysoký obsah vápnika.
- 33 Za týchto okolností Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 28 v spojení s bodom 1.3 prílohy IX nariadenia č. 889/2008 vykladať v tom zmysle, že pri spracovaní ekologických potravín sa ako zložka môže použiť riasa *Lithothamnium calcareum*?
2. V prípade, ak bude odpoveď na uvedenú otázku kladná, je povolené aj používanie odumretých rias?

3. V prípade kladnej odpovede na druhú otázku, môže sa v prípade výrobku, ktorého zložkou je (odumretá) riasa *Lithothamnium calcareum* a ktorý je označený údajom ‚bio‘, používať označenie ‚s vápnikom‘, ‚s morskou riasou bohatou na vápnik‘ alebo ‚s vysokokvalitným vápnikom z morskej riasy lithothamnium?‘

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a druhej otázke

- 34 Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má nariadenie č. 889/2008 vykladať v tom zmysle, že použitie prášku získaného z usadenín riasy *Lithothamnium calcareum*, ktoré sú očistené, vysušené a rozdrvené, ako neekologickej zložky poľnohospodárskeho pôvodu v zmysle článku 28 tohto nariadenia, je povolené pri spracovaní ekologických potravín, akými sú ekologické nápoje na báze ryže a sóje, na účely ich obohatenia o vápnik.
- 35 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora treba na účely výkladu určitého ustanovenia práva Únie zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (rozsudok z 19. septembra 2018, González Castro, C-41/17, EU:C:2018:736, bod 39 a citovaná judikatúra).
- 36 Pokiaľ ide o znenie ustanovení, o ktoré ide vo veci samej, z článku 28 nariadenia č. 889/2008 vyplýva, že na účely článku 19 ods. 2 písm. c) nariadenia č. 834/2007 sa neekologické poľnohospodárske zložky uvedené v prílohe IX k nariadeniu č. 889/2008 môžu používať pri spracovaní ekologických potravín.
- 37 Príloha IX nariadenia č. 889/2008 v bode 1 stanovuje zoznam „Nespracovaných rastlinných produktov a produktov pochádzajúcich z ich spracovania“, medzi ktorými sú v bode 1.1 uvedené „Jedlé ovocie, orechy a semená“, v bode 1.2 „Jedlé koreniny a byliny“ a v bode 1.3 s názvom „Rôzne“ „riasy, vrátane morských, povolené pri príprave neekologických potravín“.
- 38 Je potrebné uviesť, rovnako ako to urobil vnútroštátny súd, že vzhľadom na to, že normotvorca Únie výslovne uviedol, pokiaľ ide o body 1.1 a 1.2 tejto prílohy IX, že výrobky, ktoré sa v nich nachádzajú, musia byť jedlé, pričom toto spresnenie neuviedol v bode 1.3 uvedenej prílohy, neexistencia takého spresnenia potvrdzuje, že pôsobnosť tohto ustanovenia nie je obmedzená len na jedlé riasy ako také.
- 39 Bod 1.3 prílohy IX nariadenia č. 889/2008 teda treba chápať tak, že sa vzťahuje na všetky riasy, vrátane morských rias, pričom jediná stanovená podmienka vyžaduje, aby ich použitie pri príprave neekologických potravín, bolo povolené.
- 40 V prejednávanej veci je nesporné, že riasa *Lithothamnium calcareum* je morskou riasou a že jej používanie je povolené pri spracovaní neekologických potravín.
- 41 Táto riasa sa preto má považovať za nespracovaný rastlinný produkt v zmysle bodu 1.3 prílohy IX nariadenia č. 889/2008.
- 42 Z toho vyplýva, že prášok získaný z usadenín riasy *Lithothamnium calcareum*, ktoré sú očistené, vysušené a rozdrvené, predstavuje produkt získaný z rastlinného produktu spracovaním, ktorý patrí do bodu 1.3 prílohy IX nariadenia č. 889/2008 a ktorý treba v zmysle článku 28 tohto nariadenia považovať za neekologickú poľnohospodársku zložku.

- 43 Toto konštatovanie nemôže spochybniť okolnosť, na ktorú sa odvoláva Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko, podľa ktorej bod 1 prílohy V nariadenia č. 889/2008, ktorý v súlade s článkom 22 tohto nariadenia stanovuje zúžený zoznam neekologických krmných surovín rastlinného, živočíšneho a minerálneho pôvodu, ktoré môžu byť použité v rámci ekologickej výroby podľa článku 14 ods. 1 písm. d) bodu iv) a článku 16 nariadenia č. 834/2007, výslovne zaraďuje „Litotamnion“ a „Maerl“, inými slovami riasu *Lithothamnium calcareum*, medzi „Krmne suroviny minerálneho pôvodu“.
- 44 Táto klasifikácia je totiž špecifická pre krmivá a odlišuje sa od klasifikácie potravín, na ktoré sa vzťahujú tieto nariadenia. Ako uviedol generálny advokát v bodoch 78 a 79 svojich návrhov, túto klasifikáciu krmív možno vysvetliť tým, že v rámci právnej úpravy týkajúcej sa krmív stanovenej právom Únie sa na riasu *Lithothamnium calcareum* nazerá so zreteľom na jej nutričný prínos.
- 45 Okrem toho treba pripomenúť, že pokiaľ ide o spracované biopotraviny, nariadenie č. 834/2007 stanovuje v článku 19 ods. 2 písm. b) a c), ako aj v článku 21 odlišné režimy povoľovania podľa toho, či použité produkty alebo látky sú neekologické poľnohospodárske zložky, ktoré sú zapísané do užšieho zoznamu stanoveného Komisiou a ktorý je uvedený v článku 28 nariadenia č. 889/2008, ako aj v prílohe IX tohto nariadenia, alebo doplnkové látky, pomocné technologické látky, ochucovadlá, voda, soľ, prípravky obsahujúce mikroorganizmy a enzýmy, minerály, stopové prvky, vitamíny, ako aj aminokyseliny a iné mikroživiny zapísané na užší zoznam taktiež zostavený Komisiou a ktorý je uvedený v článku 27 ods. 1, ako aj v prílohe VIII nariadenia č. 889/2008.
- 46 V dôsledku toho klasifikácia produktu ako zložky neekologického poľnohospodárskeho pôvodu v zmysle článku 28 a prílohy IX nariadenia č. 889/2008 alebo ako minerálu v zmysle článku 27 ods. 1 a prílohy VIII tohto nariadenia nie je určená v závislosti od výživového prínosu tohto produktu, ale od jeho zaradenia do jedného zo zúžených zoznamov uvedených v týchto ustanoveniach.
- 47 V prejednávanej veci ani znenie článku 27 ods. 1 nariadenia č. 889/2008, ani znenie prílohy VIII tohto nariadenia neodkazujú na riasu *Lithothamnium calcareum*, takže ju nemožno na prvý pohľad považovať za minerál v zmysle týchto ustanovení.
- 48 Pokiaľ ide o kontext, do ktorého patria dotknuté ustanovenia, treba pripomenúť, že článok 28 nariadenia č. 889/2008 a jeho príloha IX vykonávajú článok 19 ods. 2 písm. c) nariadenia č. 834/2007.
- 49 Článok 19 nariadenia č. 834/2007, ktorý stanovuje pravidlá uplatniteľné na výrobu spracovaných potravín, totiž v odseku 2 písm. c) umožňuje pridanie neekologických poľnohospodárskych zložiek, ak boli predtým schválené na používanie v ekologickej výrobe v súlade s článkom 21 tohto nariadenia.
- 50 Článok 21 nariadenia č. 834/2007 v tejto súvislosti stanovuje kritériá povoľovania na používanie týchto produktov a látok a v rámci týchto kritérií poveruje Komisiu vytvoriť užší zoznam, do ktorého sa zahrnú uvedené produkty a látky.
- 51 Na základe tohto článku 21 Komisia v článku 28 a v prílohe IX nariadenia č. 889/2008 stanovila zúžený zoznam neekologických zložiek poľnohospodárskeho pôvodu, ktoré sa môžu používať pri spracovaní biopotravín, na účely článku 19 ods. 2 písm. c) nariadenia č. 834/2007.
- 52 Z judikatúry Súdneho dvora pritom vyplýva, že vykonávacie nariadenie, pokiaľ je to možné, sa má vykladať v súlade s ustanoveniami základného nariadenia (rozsudok z 19. júla 2012, Pie Optiek, C-376/11, EU:C:2012:502, bod 34 a citovaná judikatúra).
- 53 V dôsledku toho sa článok 28 nariadenia č. 889/2008 a jeho príloha IX majú vykladať spôsobom, ktorý je v súlade s článkom 21 nariadenia č. 834/2007.

- 54 Z toho vyplýva, ako zdôraznil generálny advokát v bode 67 svojich návrhov, že neekologická zložka poľnohospodárskeho pôvodu zaradená do užšieho zoznamu uvedeného v prílohe IX nariadenia č. 889/2008 sa môže používať v biopotravine len vtedy, ak spĺňa kritériá stanovené v článku 21 nariadenia č. 834/2007.
- 55 Podľa týchto kritérií, ktoré sú uvedené v článku 21 ods. 1 prvom pododseku bodoch i) a ii) nariadenia č. 834/2007, je používanie produktu alebo látky podmienené jednak neexistenciou iných povolených alternatív v súlade s kapitolou 4 hlavy III tohto nariadenia, ktorej súčasťou je toto ustanovenie, a jednak podmienkou, že by bez použitia týchto produktov alebo týchto látok nebolo možné vyrábať alebo konzervovať potraviny alebo splniť dané stravovacie požiadavky stanovené právnymi predpismi Únie.
- 56 V dôsledku toho je potrebné overiť, či použitie prášku získaného z usadenín riasy *Lithothamnium calcareum*, ktoré sú očistené, vysušené a rozdrvené v biopotravinách, akými sú ekologické nápoje na báze ryže a sóje, o ktoré ide vo veci samej, ako neekologickej zložky poľnohospodárskeho pôvodu v zmysle článku 28 nariadenia č. 889/2008, spĺňa na účely ich obohatenia o vápnik tieto kritériá.
- 57 Pokiaľ ide o prvé z týchto kritérií, nezdá sa, s výhradou overenia vnútroštátnym súdom, že by podľa článkov 19 a 21 tohto nariadenia boli povolené iné riešenia. Toto kritérium preto treba považovať za splnené.
- 58 Pokiaľ ide o druhé z uvedených kritérií, nezdá sa, s výhradou overenia vnútroštátnym súdom, že by pridanie prášku získaného z usadenín riasy *Lithothamnium calcareum*, ktoré sú očistené, vysušené a rozdrvené, na účely obohatenia biopotravin, akými sú ekologické nápoje na báze ryže a sóje, o ktoré ide vo veci samej, bolo nevyhnutné na výrobu alebo konzervovanie týchto potravín, ani že by umožňovalo zabezpečenie splnenia stravovacích požiadaviek stanovených podľa právnych predpisov Únie. Je preto potrebné sa domnievať, že toto kritérium nie je v prejednávanej veci splnené.
- 59 Z toho vyplýva, že článok 28 a príloha IX nariadenia č. 889/2008 v spojení s článkom 21 nariadenia č. 834/2007 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia použitiu prášku získaného z usadenín riasy *Lithothamnium calcareum*, ktoré sú očistené, vysušené a rozdrvené, ako neekologickej zložky poľnohospodárskeho pôvodu pri spracovaní biopotravin, ako sú ekologické nápoje na báze ryže a sóje, o ktoré ide vo veci samej, na účely ich obohatenia o vápnik.
- 60 Tento výklad potvrdzujú ciele sledované právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej.
- 61 Podľa článku 1 ods. 1 nariadenia č. 889/2008 je totiž jeho cieľom stanoviť podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia č. 834/2007.
- 62 Nariadenie č. 834/2007 stanovuje prísne pravidlá, pokiaľ ide o pridávanie minerálov do výroby biopotravin, pričom jeho článok 19 ods. 2 písm. b) stanovuje, že minerály sa môžu používať v potravinách, ak boli predtým schválené na používanie v ekologickej výrobe v súlade s článkom 21 tohto nariadenia.
- 63 Podľa prílohy I nariadenia č. 1925/2006 o pridávaní vitamínov, minerálnych látok a niektorých ďalších látok do potravín je pritom vápnik minerálom.
- 64 Na základe článku 21 nariadenia č. 834/2007 Komisia v článku 27 a v časti A prílohy VIII nariadenia č. 889/2008 stanovila zúžený zoznam látok, ktoré môžu byť použité ako doplnkové látky pri spracovaní ekologických potravín, na účely článku 19 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 834/2007. Hoci táto časť prílohy VIII zaraďuje na tomto zozname uhličitan vápenatý medzi doplnkové látky do potravín, spresňuje, že ho nemožno použiť ako doplnok kalcia vo výrobkoch.

- 65 Okrem toho článok 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008 stanovuje, že používanie minerálov sa povoľuje v potravinách určených na bežnú spotrebu pri splnení nasledujúcich alternatívnych podmienok. Po prvé musí byť „právnymi predpismi schválené“ v tom zmysle, že sa vyžaduje priamo v ustanoveniach právneho predpisu Únie alebo v ustanoveniach vnútroštátneho právneho predpisu, ktorý je s ním zlučiteľný, s tým dôsledkom, že potraviny sa v prípade, že do nich nie sú pridané uvedené minerály, nemôžu vôbec umiestňovať na trh ako potraviny určené na bežnú spotrebu. Po druhé, pokiaľ ide o potraviny uvedené na trh ako potraviny, ktoré majú osobitné vlastnosti alebo účinky vo vzťahu k zdraviu alebo výžive alebo vo vzťahu k potrebám špecifických skupín spotrebiteľov, použitie minerálov musí byť stanovené v právnej úprave Únie týkajúcej sa potravín určených pre dojčatá a malé deti, potravín na osobitné lekárske účely a celkovej náhrady stravy na účely regulácie hmotnosti, potravín spracovaných na báze obilnín a detskej potravy určenej pre dojčatá a malé deti alebo počiatočnej dojčenskej výživy a následnej dojčenskej výživy.
- 66 V prejednávanvej veci návrh na začatie prejudiciálneho konania, spis, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, a skúmanie veci Súdnym dvorom neobsahujú skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť existenciu takého pravidla vnútroštátneho práva alebo práva Únie, ktoré by ukladalo povinnosť pridávať vápnik do biopotravín, o ktoré ide vo veci samej, konkrétne nápoje na báze ryže a sóje, aby mohli byť uvedené na trh.
- 67 Z toho vyplýva, že článok 19 ods. 2 písm. b) a článok 21 nariadenia č. 834/2007 v spojení s článkom 27 a prílohou VIII nariadenia č. 889/2008 zakazujú prídanie vápnika do spracovania biopotravín, akými sú nápoje na báze ryže a sóje, o ktoré ide vo veci samej, na účely ich obohatenia vápnikom.
- 68 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že Natumi vo svojich písomných pripomienkach uznáva, že vzhľadom na to, že používanie uhličitanu vápenatého je zakázané na obohatenie ekologických produktov o vápnik, mnohí výrobcovia ekologických nápojov na báze sóje, ryže a obilnín do nich pridávajú *Lithothamnium calcareum*, pretože má prirodzene vysoký obsah vápnika. Natumi okrem toho tvrdí, že táto riasa predstavuje prirodzenú alternatívu vápnika, ktorej použitie na obohatenie biopotravín sa musí povoliť.
- 69 Treba pritom konštatovať, že výklad, podľa ktorého by použitie prášku získaného z očisteným, vysušených a rozdrvených usadenín riasy *Lithothamnium calcareum*, ktorá má prirodzene vysoký obsah vápnika ako neekologickej zložky poľnohospodárskeho pôvodu v zmysle článku 28 nariadenia č. 889/2008, je povolené v rámci spracovania biopotravín, akými sú ekologické nápoje na báze sóje a ryže, o ktoré ide vo veci samej, na účely ich obohatenia o vápnik, by umožnil výrobcovi týchto potravín obísť zákaz uložený v článku 19 ods. 2 písm. b) a v článku 21 nariadenia č. 834/2007 v spojení s článkom 27 a prílohou VIII nariadenia č. 889/2008.
- 70 Takýto výklad by teda spôsobil neúčinnosť prísnych pravidiel týkajúcich sa pridávania produktov a látok, akými sú minerály, do výroby biopotravín, stanovených právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej, a bol by v rozpore s cieľmi sledovanými touto právnou úpravou.
- 71 Okrem toho treba uviesť, ako uviedol generálny advokát v bodoch 90 až 93 svojich návrhov, že návrh vykonávacieho nariadenia k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (Ú. v. EÚ L 150, 2018, s. 1), v článku 7 druhom odseku stanovuje, že povolenie na prídanie neekologických zložiek poľnohospodárskeho pôvodu do spracovaných potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby nebude platiť v prípade, že sa tieto zložky používajú ako produkty alebo látky uvedené v prílohe II časti IV bode 2.2.2 nariadenia 2018/848, medzi ktoré patria okrem iného minerály. Je síce pravda, že nariadenie 2018/848 a uvedený návrh vykonávacieho nariadenia, vrátane jeho príloh, nie sú v prejednávanvej veci uplatniteľné, preukazujú však vývoj v oblasti biopotravín, ktorým je obmedziť pridávanie neekologických zložiek do biopotravín.

- 72 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú a druhú otázku odpovedať tak, že nariadenie č. 889/2008 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni použitiu prášku získaného z usadenín riasy *Lithothamnium calcareum*, ktoré sú očistené, vysušené a rozdrvené, ako neekologickej zložky poľnohospodárskeho pôvodu, v zmysle článku 28 nariadenia č. 889/2008, pri spracovaní ekologických potravín, akými sú ekologické nápoje na báze ryže a sóje, na účely ich obohatenia o vápnik.

O tretej otázke

- 73 Vzhľadom na odpoveď na prvú a druhú otázku nie je potrebné odpovedať na tretiu otázku.

O trovách

- 74 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Nariadenie Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu, zmeneného vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2018/1584 z 22. októbra 2018, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni použitiu prášku získaného z usadenín riasy *Lithothamnium calcareum*, ktoré sú očistené, vysušené a rozdrvené, ako neekologickej zložky poľnohospodárskeho pôvodu, v zmysle článku 28 nariadenia č. 889/2008, zmeneného vykonávacím nariadením 2018/1584, pri spracovaní ekologických potravín, akými sú ekologické nápoje na báze ryže a sóje, na účely ich obohatenia o vápnik.

Podpisy